

به نام خدا

شماره چاپ: ۷۹

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت: ۷۸

تاریخ چاپ: ۱۳۸۷/۴/۹

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	ارزیابی کلی لایحه و مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
۵.....	ارزیابی مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع از نگاه موافقان و مخالفان
۳۱.....	جمع بندی نهایی
۳۲.....	منابع و مآخذ

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه اصلاح قانون حمایت صنعتی و جلوگیری
از تعطیل کارخانه های کشور مصوب ۱۳۴۳»

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۹۰۸۴-۱

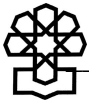
مرداد ماه ۱۳۸۸

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه اصلاح قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از
تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳»

چکیده

لایحه دولت به دنبال اصلاح ترکیب اشخاص اعضای «هیئت حمایت از صنایع» مندرج در ماده (۱) «قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳» است. کلیات لایحه مذکور به تصویب رسیده است و در حین بررسی جزئیات لایحه، وزارت صنایع و معادن و وزارت کار و امور اجتماعی پیشنهادات جدیدی مبنی بر بازنگری و اصلاح تمامی مواد این قانون ارائه کرده‌اند که گزارش حاضر نیز برای بررسی مواد پیشنهادی وزارتخانه‌های مذکور تهیه شده است. از طرفی دیگر باتوجه به منسوخ شدن «قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳» در ماده (۱۰۲۸) لایحه تجارت و به خصوص همپوشانی کامل قانون فوق‌الذکر در این لایحه و مغایرت صریح این قانون با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به‌ویژه کاهش تصدی‌گری‌های دولت در درجه اول پیشنهاد می‌شود اصلاح قانون مذکور و به‌خصوص مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع از دستور کار مجلس شورای اسلامی خارج گردد، در غیر این صورت موضوع تا بررسی نهایی لایحه تجارت مسکوت باقی

بماند. گفتنی است در صورت رد دو پیشنهاد فوق‌الذکر توصیه می‌شود مواد اصلاحی براساس بخش جمع‌بندی نهایی و ارزیابی نقطه‌نظرات موافقان و مخالفان لایحه در این گزارش صورت پذیرد.

مقدمه

در ماده (۱) قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور - مصوب ۱۳۴۳ موضوع تشکیل «هیئت حمایت از صنایع» مرکب از نمایندگان وزارت کار و خدمات اجتماعی، وزارت اقتصاد، سازمان برنامه، اتاق صنایع و معادن ایران و یک نفر کارشناس در امور صنعتی یا اقتصادی مطرح شده است. در سال ۱۳۵۳، باتوجه به تفکیک وزارت اقتصاد به وزارت صنایع و معادن، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت بازرگانی و انتقال وظایف مندرج در ماده (۱) قانون مذکور به وزارت صنایع و معادن و عدم حضور نماینده وزارت امور اقتصاد و دارایی در هیئت مزبور و با عنایت به نقش و مسئولیت خطیر وزارتخانه یاد شده در رفع مشکلات مالی صنایع مشمول، دولت را بر آن داشت که لایحه مذکور را در قالب یک ماده واحده جهت اصلاح ترکیب اشخاص هیئت حمایت از صنایع پیشنهاد دهد. هدف اصلی این گزارش ارزیابی کلی لایحه و در نهایت بررسی مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع است.

ارزیابی کلی لایحه و مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

باتوجه به تابعیت قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳ از قانون تجارت از یکسو و در دستور کار بودن اصلاح قانون تجارت در مجلس شورای اسلامی، لازم است مباحثی چند پیرامون لایحه تجارت و میزان همپوشانی آن بر قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳ و ضرورت اصلاح این قانون مطرح شود. لازم به ذکر است که کلیات لایحه تجارت در مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۰ به تصویب رسیده و کمیسیون‌های اجتماعی، صنایع و معادن، عمران و قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی در بررسی این لایحه نقش دارند و هم‌اکنون کمیته بررسی لایحه با عضویت مرکز پژوهش‌ها با جدیت درحال کار است.

بند «ب» ماده (۲) لایحه تجارت مقرر می‌دارد؛ هرگونه فعالیت تولیدی یا صنعتی مانند تأسیس و بهره‌برداری از هر قسم کارخانه، اعم از تأسیسات تبدیل یا تولید هر نوع مواد مصرفی و مواد اولیه و ساخت انواع ماشین‌آلات صنعتی، تولیدی، کشاورزی، بهداشتی، انواع خودروها، کشتی‌ها، هواپیماها و هاورکرافت‌ها و معاملات راجع به آنها مشمول فعالیت‌های تجاری هستند. بنابراین موضوعات مربوط به انحلال و تصفیه شرکت‌ها به‌خصوص مبحث بسیار مهم بازسازی و ورشکستگی نیز برای تمامی بنگاه‌های صنعتی اعم از کوچک، متوسط و بزرگ صنعتی مشمولیت دارد.

مهمترین بخش لایحه تجارت که در همپوشانی با قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳ بوده و از سازوکار متری، متناسب و متعادل‌تری با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

برخوردار است، فصول بازسازی و ورشکستگی لایحه است.

در فصل نوسازی لایحه برخلاف قانون مصوب ۱۳۴۳ تا زمانی که ادامه حیات و بقای یک شرکت امکان‌پذیر باشد، با رعایت اصل حاکمیت خصوصی و حقوق صاحبان سهام و مشارکت دادن مدیران و صاحبان اصلی شرکت، اقدام به حمایت بازسازی شرکت می‌کند؛ در غیر این صورت حکم انحلال یا ورشکستگی واحد توسط دادگاه تجارت در پی صدور سند عدم امکان بازسازی از طرف هیئت تشخیص صادر می‌شود. بنابراین شرکتی که توانایی پرداخت دیون خود را ندارد ولی به تشخیص سازمان بازسازی قادر به ادامه فعالیت تجاری است مشمول بازسازی، حمایت‌های مالی، استمهال بدهی‌ها و تعلیق کلیه عملیات اجرایی از طرف طلبکاران نسبت به اموال منقول و غیرمنقول شرکت خواهد شد.

از سویی دیگر این موضوع که شرکت مشمول بازسازی می‌باید ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ اعلام هیئت تشخیص، طرح بازسازی را با نظارت کمیته‌ای از نمایندگان طلبکاران تهیه و برای بررسی و تصویب به هیئت ارائه کند، حکایت از عدم تصدی‌گری دولت و مشارکت صاحبان اصلی شرکت (اعم از سهامداران و طلبکاران) دارد که با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ نیز سازگار است.

بنابراین باتوجه به سازوکار بسیار متری و جامع لایحه تجارت در زمینه انحلال، ورشکستگی و بازسازی (شامل حمایت مالی، استمهال بدهی‌ها، تعلیق مطالبات و ...) شرکت‌ها و بنگاه‌های صنعتی و به‌خصوص ماده (۱۰۲۸) لایحه تجارت که «قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳» را منسوخ اعلام کرده است، در درجه اول پیشنهاد می‌شود اصلاح

قانون مذکور و بررسی مواد پیشنهادی وزارتخانه‌های صنایع و معادن و کار و امور اجتماعی از دستور کار مجلس شورای اسلامی خارج شود، در غیر این صورت موضوع تا بررسی نهایی لایحه تجارت مسکوت باقی بماند، در عین حال توجه به این نکته ضروری است که موضوع آماده‌سازی شرایط شرکت‌ها برای واگذاری هم که در قالب قانون اجرای اصل ۴۴ پیش‌بینی شده است، موضوع تصدی‌گری‌های دولت را کلاً ممنوع می‌دارد، حال دخالت مجدد دولت در کارخانه‌ها یا واحدهای تولیدی و صنعتی که اعضای ورود مجدد دولت حداقل در عرصه‌های مدیریتی بحث خصوصی است به‌طور طبیعی مغایرت با ممنوعیت تصدی‌گری دولت بر اساس قانون اصل ۴۴ دارد. البته برای حل مشکلات فعلی صنعت کشور اعم از تعطیلی، کاهش تولید، کمبود نقدینگی و ... ناشی از بحران مالی جهانی، پیشنهاد می‌شود از سازوکارهای حمایتی و اجرایی از قبیل استمهال و تعلیق بدهی‌های بانکی، مالیات، بیمه و ارائه تسهیلات مالی با دوره تنفس یک تا دو ساله استفاده شود.

ارزیابی مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع از نگاه موافقان و مخالفان

در این قسمت ابتدا مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع و قانون حمایت از صنایع و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳ به ترتیب مطرح شده و در ادامه نقطه‌نظرات کارشناسی موافقان و مخالفان^۱ راجع به هر یک از مواد پیشنهادی

۱. لازم به ذکر است که برای دریافت نقطه‌نظرات کارشناسی موافقان و مخالفان لایحه، جلسه‌ای در روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۴ به اتفاق آقایان دکتر سیدجعفر سجادی، مهندس علی‌اکبر صابری زفرقندی، علی‌اکبر معظمی از اعضای شورای علمی گروه صنعت مرکز، دکتر بیژن بیدآباد (اقتصاددان و استاد دانشگاه)، محمدرضا ستوده و

ارائه خواهد شد. لازم به ذکر است که قبل از ورود به بررسی تک تک مواد پیشنهادی باید به این نکته مهم اشاره کرد که قریب به اتفاق کارشناسان موافق حذف مواد پیشنهادی و ابطال قانون مذکور بودند و به این نکته تأکید داشتند که قانون مذکور نه تنها بستر حمایتی فراهم نمی‌کند بلکه باعث دخالت هرچه بیشتر دولت (برخلاف سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی) و تحمیل هزینه اضافی (به دلیل تأمین هزینه حقوق و پاداش مدیران موقت و افزایش بدهی‌های شرکت) بر شرکت‌های تعطیل شده یا ورشکسته خواهد شد. از طرف دیگر معتقد بودند که این قانون باتوجه به مقتضیات اقتصاد و صنعت کشور در سال ۱۳۴۳ به تصویب رسید و در حال حاضر باتوجه به اینکه مالکیت اکثر شرکت‌ها مربوط به مجموعه‌ای از سهامداران بوده و بسیاری از امور شرکت‌ها در مجمع عمومی تفویض اختیار می‌شود، این قانون فاقد کارکرد عملی است در نهایت اکثریت کارشناسان خواستار عدم بررسی لایحه و مواد پیشنهادی و خارج شدن آن از دستور کار مجلس بوده‌اند.

نظرات کلی آقای دکتر بیژن بیدآباد: پرننگ‌تر شدن نقش وزارت کار و امور اجتماعی در جریان حمایت‌های صنعتی منجر به حمایت بیش از حد حقوق کارگران در قبال کارفرمایان خواهد شد که این عمل نتیجه‌ای جز افزایش ریسک سرمایه‌گذاری، فرار سرمایه و کاهش سرمایه‌گذاری به همراه خواهد داشت. از طرفی دیگر باتوجه

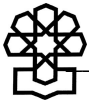
آقای دکتر همدانی (انجمن مدیران صنایع) و آقای محمود نجفی (نماینده کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران) در دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن برگزار شد که استدلالات آنها راجع به هر یک از مواد پیشنهادی در گزارش لحاظ شده است. لازم به ذکر است که اظهار نظر دفتر حقوقی مرکز در قالب نقطه‌نظرات دفتر حقوقی در گزارش آمده است.

به آثار کلی این قانون و مواد پیشنهادی لایحه، حذف کلی لایحه موردنظر آثار بهتری بر صنعت و واحدهای تولیدی در حال ورشکستگی دارد. اصولاً باید اجازه داد بنگاه‌های ناکارا منحل و ورشکسته شوند تا بنگاه‌های نو با بازدهی بیشتر متولد گردند. ورشکستگی یک بنگاه به معنای از بین رفتن و نابود شدن آن نیست، بلکه به معنای تجدید حیات اقتصادی آن است و دارایی‌های آن عملاً در بخش‌هایی مورد استفاده واقع خواهد شد که کارایی و بازدهی بیشتری دارند.

نظرات کلی انجمن مدیران صنایع: قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳ براساس خصوصیات آن زمان و شرایط دولت‌ها مبنی بر باز بودن دست دولت در تمام زمینه‌ها از جمله اقتصاد کشور به تصویب رسیده است، حال پس از ۴۵ سال، دگرگونی‌های بسیاری در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و قانونگذاری در کشور حادث شده و به‌ویژه قوانینی در جهت بهبود وضع اقتصادی کشور به تصویب رسیده است که آخرین آنها قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی است. از طرفی دیگر در این قانون اساساً تنها وضع کارگران و بیکاری آنها مورد توجه است که باید آن را از طریق تقویت صندوق بیمه بیکاری حل و فصل کرد.

نظرات کلی آقای صابری زعفرندی: عملکرد این قانون تقریباً صفر بود و اصولاً این قانون پس از تصویب در سال ۱۳۴۳ راه به جایی نبرد و دامن زدن به این قانون امنیت کشور را به هم می‌ریزد و مشکلات و حجم تصدی‌گری‌های دولت را افزایش

می‌دهد. اصلاح این قانون ضرورتی ندارد و به‌جای پرداختن به این مسئله باید موضوع تقویت صندوق بیمه بیکاری و فشار به دولت جهت پرداخت بدهی‌های خود به صندوق، مورد توجه جدی قرار بگیرد تا آثار اجتماعی تعطیلی صنایع را به حداقل ممکن رساند.

نظرات کلی دفتر حقوقی: کارکرد این قانون برای واحدهای بزرگ صنعتی است و چون این قانون جنبه حمایتی دارد، لذا اجرای آن نیازمند منابع مالی است و هرچه دامنه شمول این قانون گسترده شود، منابع مالی بیشتری را می‌طلبد. ارائه مفهوم وسیع از کارخانه، معارض با هدف این قانون است؛ لذا باید شرایط کارخانه‌های مورد حمایت در این قانون، ذکر شود. در لایحه پیشنهادی به‌جای رفع نقیصه عدم تعریف کارخانه با جایگزینی عبارت «واحدهای تولیدی و صنعتی» بر دامنه شمول و ابهام موضوع این قانون افزوده است. به‌نظر می‌رسد اولاً امکانات مالی محدود دولت اجازه چنین اقدام گسترده‌ای را به هیئت حمایت از صنایع نمی‌دهد و ثانیاً تجربه ناکارآمدی بخش‌های دولتی، حرکت به سوی خصوصی‌سازی و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مانع چنین اقدامی از سوی دولت می‌گردد. بنابراین لازم است در قالب یک ماده مجزا، با توجه به امکانات مالی دولت و ملاحظه مصالح اقتصادی، مقصود از «واحدهای تولیدی و صنعتی مشمول این لایحه» ذکر شود.

در نهایت باتوجه به اینکه لایحه تجارت در دستور کار مجلس شورای اسلامی است و باتوجه به رابطه نزدیک این دو قانون و تبعیت قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳ از قانون تجارت پیشنهاد

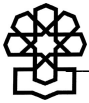

می‌شود تصویب نهایی این لایحه به بعد از تصویب لایحه تجارت موکول شود.

نظرات کلی محمود نجفی سهلی: پیشنهاد می‌شود ادامه بررسی اصلاح این قانون از دستور کار مجلس شورای اسلامی خارج شود و باتوجه به مشکلات فعلی و روند فزاینده تعطیلی واحدهای موجود، با اتخاذ تصمیماتی سریع، قاطع، کارساز و قابل اجرا با کاهش فشارهای مالی مانند بدهی بانکی، بیمه و مالیات از طریق استمهال این بدهی‌ها حداقل طی یک دوره دوساله از تعطیلی و نابودی فزاینده واحدهای تولیدی جلوگیری نماید.

جدول ۱. بررسی ماده (۱) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳	متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
ماده (۱)	ماده (۱)
از تاریخ تصویب این قانون هیئتی به نام «هیئت حمایت از صنایع» مرکب از اشخاص زیر برای حمایت از صنایع داخلی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور در موارد مندرج در این قانون در وزارت اقتصاد تشکیل می‌گردد:	از تاریخ تصویب این قانون هیئتی به نام حمایت از صنایع مرکب از ۵ نفر اشخاص زیر، برای حمایت از واحدهای تولیدی و صنعتی و برای موارد مندرج در این قانون در وزارت صنایع و معادن تشکیل می‌گردد.
۱. نماینده وزارت کار و خدمات اجتماعی،	۱. معاون مرتبط وزارت صنایع و معادن،
۲. نماینده وزارت اقتصاد،	۲. معاون مرتبط وزارت کار و امور اجتماعی،
۳. نماینده سازمان سازمان برنامه،	۳. معاون مرتبط وزارت اقتصاد و دارایی،
۴. نماینده اتاق صنایع و معادن ایران،	۴. معاون مرتبط معاونت برنامه‌ریزی و مطالعات راهبردی ریاست جمهوری،
۵. یک نفر کارشناس در امور صنعتی یا	۵. یکی از اعضای هیئت رئیسه اتاق بازرگانی

قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳	متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
اقتصادی به انتخاب وزارتین اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی.	صنایع و معادن ایران.
این هیئت دارای شخصیت حقوقی بوده و اعضای آن به موجب پیشنهاد وزارتخانه‌ها و مؤسسات مذکور در فوق و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌شود و تغییر یا تعیین آنها نیز به همان ترتیب عملی خواهد شد.	این هیئت دارای شخصیت حقوقی بوده و اعضای آن به موجب پیشنهاد وزارتخانه‌ها و مؤسسات مذکور در فوق و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌شود و تغییر یا تعیین آنها نیز به همان ترتیب عملی خواهد شد.
جانشین آنها نیز به همان ترتیب عملی خواهد شد.	<u>تبصره: دبیرخانه هیئت مذکور در وزارت صنایع و معادن مستقر بوده و معاون مرتبط وزارت صنایع و معادن رئیس هیئت حمایت می‌باشد.</u>

بیژن بیدآباد: ارتقاء نماینده به معاون وزارتخانه عملاً باعث اعمال نظر بیشتر و وسعت مداخله در امور صنعتی و بنگاه‌ها و واحدهای صنعتی خواهد شد. بدیهی است هر چه دخالت دولت در امور صنعتی تقلیل یابد، توسعه و رشد صنعتی عمیق‌تر و بیشتر خواهد شد.

انجمن مدیران صنایع: ترکیب افراد در ماده (۱) به‌عنوان اعضای «هیئت حمایت از صنایع» از دو وجه باید تغییر یابد؛ اول از نظر اسامی وزارتخانه‌ها، ثانیاً کاهش تعداد نمایندگان دولت و افزایش نمایندگان بخش خصوصی مانند نمایندگان سازمان‌های کارفرمایی مانند اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، کانون عالی کارفرمایان ایران و... و نیز نماینده‌ای از تشکل‌های کارگری از جمله کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران.

دفتر حقوقی: عبارت «... برای حمایت از واحدهای تولیدی و صنعتی و برای موارد مندرج در این قانون...» که در ماده (۱) لایحه آمده و بیانگر هدف این قانون است، چندان دقیق نیست. درحالی که عبارت قانون مصوب ۱۳۴۲ که مقرر می‌دارد «برای حمایت از صنایع داخلی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌های کشور در موارد مندرج در این قانون...» بسیار رسا و دقیق تنظیم شده است. به عبارت دیگر، موارد حمایت از کارخانه‌ها، طبق این قانون محدود به موارد مندرج در این قانون است نه اینکه برای اهداف مندرج در این قانون به حمایت از کارخانه‌ها پرداخته شود.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۱) پیشنهادی

اعضای «هیئت حمایت از صنایع» شامل همان نمایندگان وزارتخانه‌ها مندرج در لایحه دولت و موارد اصلاحی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در تصویب کلیات لایحه مبنی بر اضافه شدن وزارت بازرگانی و یک نفر ناظر از کمیسیون صنایع و معادن باشد، مشروط به اینکه نمایندگان سازمان‌های کارفرمایی و تشکل‌های کارگری نیز به این ترکیب اضافه شوند و همچنین در قالب ماده‌ای مجزا، تعریف دقیق کارخانه یا واحدهای تولیدی و صنعتی، قید گردد.

جدول ۲. بررسی ماده (۲) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
ماده (۲)	ماده (۲)
به منظور حمایت از واحدهای تولیدی و صنعتی هیئت می‌تواند:	در هر یک از موارد ذیل که منتهی به تعطیل کارخانه شود هیئت می‌تواند شخص یا اشخاص طبیعی یا حقوقی را به عنوان مدیر کارخانه تعیین نماید و شخص یا اشخاص مزبور در دوره اداره موقت امین محسوب و دارای اختیاراتی می‌باشند که از طرف هیئت تعیین می‌شود.
الف) در هر یک از موارد ذیل شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی را به عنوان مدیر تعیین نماید.	الف) در مورد توقف از روز صدور حکم توقف،
شخص یا اشخاص مزبور در دوره اداره موقت امین هیئت محسوب و دارای اختیاراتی می‌باشند که از طرف هیئت تعیین می‌شود.	ب) در مورد صدور قرار تأمین،
۱. در صورت توقیف و یا توقف از روز صدور حکم توقیف و یا توقف از طرف محاکم قضایی اعم از توقیف و یا توقف جهت وصول مطالبات توسط مؤسسات دولتی، عمومی یا خصوصی و یا اشخاص حقیقی و حقوقی یا هر نوع حکم دیگر.	ج) در صورت فوت یا حجر از تاریخ اعلام وزارت کار و خدمات اجتماعی درخصوص تعطیل کارخانه.
۲. در صورت فوت یا حجر.	
۳. عدم صلاحیت و یا عدم توانایی مالکان یا مدیران واحدهای تولیدی و صنعتی به تشخیص شورای تأمین استان مربوطه و تأیید وزارت کار و امور اجتماعی.	
۴. از تاریخ صدور اجرائیه برای وصول وجوه عمومی که به عنوان وام یا اعتبار یا ضمانت‌نامه بانکی یا معامله با حق استرداد	

قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳	متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
	<p>برای واحد تولیدی و صنعتی پرداخت شده است. اعم از اینکه وجوه مزبور از طرف دستگاه‌های دولتی و یا مؤسسات دیگری که تحت نظارت دولت اداره می‌شود و یا مؤسساتی که از وجوه عمومی اعتبار یا وام یا ضمانت‌نامه در اختیارشان گذارده شده پرداخت شده باشد.</p> <p>ب) اقدام به پرداخت تسهیلات با تضمین دولت، استمهال بدهی‌ها و یا هرگونه اقدام دیگری که منجر به تداوم فعالیت واحدهای تولیدی و صنعتی گردد، نماید.</p> <p>تبصره: الزام بانک‌ها به پرداخت تسهیلات با نرخ کمتر در قالب عقود اسلامی در صورتی مجاز است که از طریق یارانه یا وجوه اداره شده توسط دولت تأمین شود.</p> <p>ج) در راستای پیشگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و صنعتی و بیکاری کارگران کلیه بانک‌ها موظفند با تصویب و اعلام هیئت حمایت نسبت به جایگزینی تسهیلات جدید به جای تسهیلات معوق و بخشودگی جرائم متعلقه اقدام نمایند.</p>

بیژن بیدآباد: مداخله نهادهای سیاسی و به‌خصوص شورای تأمین استان موضوع بند «۳» ماده (۲)، بسیار پرخطر بوده و مداخلات شخصیت‌های سیاسی، امنیتی و انتظامی

استان را در بخش صنعت بیشتر می‌کند. همچنین تعریف عدم صلاحیت و عدم توانایی در این بند امکان هرگونه مداخله مقامات را در حقوق مالکیت افراد مهیا می‌سازد. به عبارتی دیگر لایحه مذکور درک صحیحی از مالکیت در این بند نداشته است. بند «ج» ماده (۲) نیز امکان سرایت ورشکستگی واحدهای صنعتی به بانک‌ها را مهیا ساخته و شرایط تبانی خطرناکی را برای افراد و مقامات بانکی فراهم خواهد ساخت.

سیدجعفر سجادی: جزء ۳ بند «الف» ماده (۲) به صورت زیر تصحیح گردد:

در صورت عدم استفاده صحیح شرکت از تسهیلات مالی ارائه شده و هدایت این تسهیلات به سمت فعالیت‌های غیرتولیدی (نظیر پرداخت‌های غیرمعقول به سایر واحدهای تولیدی، ارائه وام‌های قرض‌الحسنه و غیره) پس از اعلان نظر حسابرس شرکت و تأیید آن، مشروط به اینکه حجم تسهیلات دریافتی شرکت از بانک و مؤسسات مالی و اعتباری حداقل دو برابر سرمایه شرکت باشد، شورای تأمین بتواند مدیران جدید را برای شرکت در نظر بگیرد.

بند «ب» ماده (۲) به‌صورت زیر اصلاح گردد:

«اقدام به پرداخت تسهیلات با تضمین دولت، استمهال بدهی‌ها یا هرگونه اقدام دیگری که منجر به تداوم فعالیت واحدهای تولیدی و صنعتی گردد، نمایند مشروط به اینکه واحدهای تولیدی مذکور مشمول جزء ۳ بند «الف» همین ماده گردد».

بند «ج» ماده (۲) نیز به‌صورت زیر تصحیح گردد:

در راستای پیشگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و صنعتی و بیکاری کارگران، کلیه بانک‌ها موظفند با تصویب و اعلام هیئت حمایت نسبت به جایگزینی تسهیلات

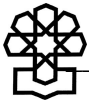

معوق و بخشودگی جرائم معوقه اقدام نماید مشروط به اینکه پس از تجدید ارزیابی دارایی‌های واحد تولیدی، میزان بدهی‌های شرکت بیشتر از ۳ برابر مجموع حقوق صاحبان سهام نگردد».

صابری زفرقندی: در ارتباط با موارد دخالت هیئت حمایت از صنایع باید گفت؛ مالکان و بانک‌ها باید تشخیص دهند که آیا این شرکت قادر به ادامه حیات هست یا نه؟ از طرفی دیگر موضوعات مطرح شده در ماده (۲) قانون و لایحه پیشنهادی کاملاً منسوخ شده است. چون در حال حاضر شرکت‌ها شخصیت حقوقی دارند و موافقت‌های اصولی به شخص داده نمی‌شود، بلکه مجموعه‌ای از افراد هستند که در یک شرکت نقش دارند به عبارت دیگر، در حال حاضر عموماً مالک واحدی وجود ندارد بلکه مجموعه‌ای از سهامداران مالکیت یک شرکت را بر عهده دارند.

محمود نجفی سهی: مواد (۲ و ۳) پیشنهادی، دخالت افراد و سازمان‌های غیرمرتبط مانند شورای تأمین استان، نیروی انتظامی و نماینده قوه قضائیه را در سرنوشت واحدهای تولیدی و صنعتی مهیا می‌سازد و باعث سلب توان مدیریت از مدیران منتخب سهامداران و مالکین خواهد شد که این امر نه تنها این واحدها را از تعطیلی نجات نمی‌دهد، بلکه نابودی آنها را نیز تشدید خواهد کرد.

انجمن مدیران صنایع: شورای تأمین استان، به عنوان سازمان تشخیص‌دهنده عدم صلاحیت، نهادی سیاسی - امنیتی است و تخصص در امور اقتصادی ندارد و

اظهارنظر آن صرفاً جنبه امنیتی خواهد داشت. در موارد عدم امکان پرداخت بدهی‌ها و صدور اجرائیه صرفاً به بدهی دستگاه‌های دولتی یا دیگر مؤسسات که تحت نظارت دولت است، اشاره شده و در مورد بدهی به اشخاص، بانک‌های خصوصی و دیگر مؤسسات مالی اعتباری خصوصی، توجهی نشده است. در نهایت اینکه، اگر با پرداخت تسهیلات و استمهال بدهی یا هرگونه اقدام دیگری تداوم فعالیت بنگاه قابل بهبود باشد، می‌توان این کمک‌ها را قبل از اقدام به اداره موقت شرکت، به مدیران اصلی و سهامداران واقعی آن داد تا منجر به دخالت «هیئت حمایت از صنایع» و افزایش تصدی‌گری دولت نگردد.

دفتر حقوقی: ماده (۲) قانون مصوب ۱۳۴۳ مقرر می‌دارد «در هر یک از موارد ذیل که منتهی به تعطیلی کارخانه می‌شود، هیئت می‌تواند...» درحالی که در لایحه پیشنهادی به‌طور مطلق گفته شده «در هر یک از موارد زیر ...» اعم از آنکه آن منجر به تعطیلی بشود یا نشود، هیئت می‌تواند برای واحد مذکور مدیر تعیین کند که این امر مغایر با اهداف قانون است.

- موضوع جزء ۳ بند «الف» ماده (۲) مبنی بر تشخیص عدم صلاحیت مالکان و مدیران توسط شورای تأمین استان به معنای دخالت آشکار در حوزه حقوق خصوصی و مغایر با اصول حقوقی و قانون اساسی است.

- در مورد بند «ب» ماده (۲) پیشنهادی بهتر است اولاً این بند به صورت ماده مستقل درآید و ثانیاً تبصره آن شامل موارد استمهال بدهی‌ها نیز بشود. یعنی تبصره آن بدین صورت تنظیم شود: «الزام بانک‌ها به پرداخت تسهیلات با نرخ کمتر و نیز

استمهال بدهی‌ها در صورتی مجاز است که...»

در بند «ج» ماده (۲) نیز می‌بایست تبصره‌ای مشابه تبصره بند «ب» پیش‌بینی شود؛ بدین صورت که دولت به نحو مقتضی نسبت به تضمین این تسهیلات پرداختی به کارخانه در آستانه ورشکستگی اقدام کند و به‌دلیل عدم تناسب عبارت بند فوق‌الذکر با صدر این ماده، بهتر است این بند به‌صورت ماده مستقل نوشته شود.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۲) پیشنهادی:

اولاً صدر ماده (۲) به‌صورت زیر تصحیح گردد:

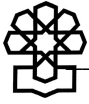
«به‌منظور حمایت از واحدهای تولیدی و صنعتی در هر یک از موارد ذیل که منتهی به تعطیل کارخانه شود، هیئت می‌تواند...».

ثانیاً جزء ۳ بند «الف» ماده (۲) حذف گردد که اکثریت کارشناسان نسبت به آن اتفاق نظر دارند.

ثالثاً جزء ۴ بند «الف» ماده (۲) نیز حذف و همان بند «ب» ماده (۲) قانون فعلی جایگزین گردد.

رابعاً بند «ج» ماده (۲) در قالب ماده‌ای مستقل آورده شده و به‌صورت زیر تصحیح گردد:

«در راستای پیشگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و صنعتی و بیکاری کارگران، کلیه بانک‌ها موظفند با تصویب و اعلام «هیئت حمایت از صنایع» نسبت به جایگزینی تسهیلات معوق و بخشودگی جرائم معوقه اقدام نماید مشروط به اینکه پس از تجدید ارزیابی دارایی‌های واحد تولیدی، میزان بدهی‌های شرکت بیشتر از ۳ برابر مجموع حقوق صاحبان سهام نگردد.».

جدول ۳. بررسی ماده (۳) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
<p>ماده (۳)</p> <p>در کلیه موارد مذکور در این قانون اعم از اینکه مربوط به قبل یا بعد از تصویب این قانون باشد، هیئت حمایت از صنایع بلافاصله پس از اتخاذ تصمیم درخصوص لزوم اداره موقت، واحد تولیدی و صنعتی و تأسیسات مربوط و اموال متعلق به واحد تولیدی و صنعتی را با حضور نماینده قوه قضائیه و نماینده نیروی انتظامی محل به مدیر یا مدیران منتخب خود برای اداره موقت تحویل خواهد داد. در این مورد حضور مدیر یا مدیران یا نماینده صاحبان سهام بلامانع است و مدیران شرکت یا صاحبان سهام می‌توانند از نماینده قوه قضائیه رونوشت صورت‌مجلس تحویل واحد را دریافت دارند.</p> <p>تصمیم هیئت قطعی و لازم‌الاجراست و فقط به تقاضای وزرای صنایع و معادن و یا کار و امور اجتماعی در همان هیئت قابل تجدید نظر خواهد بود و هیئت در کلیه اقداماتی که برای اداره موقت واحد تولیدی و صنعتی ضرورت پیدا می‌کند نظارت خواهد داشت.</p>	<p>ماده (۳)</p> <p>در مواردی که برای وصول وجوه عمومی که به‌عنوان وام صنعتی یا تنخواه‌گردان یا اعتبار یا ضمانت بانکی یا معامله با حق استرداد برای کارخانه پرداخته شده است مبادرت به صدور اجرائیه گردد اعم از اینکه وجوه مزبور از طرف دستگاه‌های دولتی یا سازمان برنامه یا مؤسسات دیگری که تحت نظارت دولت اداره می‌شوند و یا مؤسساتی که از وجوه عمومی اعتبار یا وام ضمانت‌نامه در اختیارشان گذارده شده پرداخت شده باشد از تاریخ صدور اجرائیه به‌وسیله مقام صالح، هیئت می‌تواند کارخانه را طبق مقررات این قانون تحویل گرفته و اداره کند.</p>

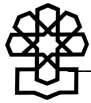
بیژن بیدآباد: مداخله نیروی انتظامی و قوه قضائیه به دنبال تصمیم «هیئت حمایت از صنایع» و اجازه اداره موقت به معنای مصادره اموال افراد خواهد بود و این مصادره نه تنها به مثابه خلعید است، بلکه به منزله مصادره قهری تلقی می‌شود.

سیدجعفر سجادی: در ارتباط با ماده (۳) پیشنهاد می‌شود حضور نماینده قوه قضائیه و نیروی انتظامی حذف شود.

انجمن مدیران صنایع: حضور نماینده نیروی انتظامی در ماده (۳) ضرورتی ندارد و در هنگام واگذاری واحد تولیدی به «هیئت حمایت از صنایع» می‌باید مدیران قبلی واحد تولیدی و صنعتی حضور داشته باشند. از طرفی دیگر از آنجا که در حال حاضر شرکت‌ها و واحدهای تولیدی عمدتاً به صورت شرکت سهامی عام بوده و بسیاری از تغییرات باید به تصویب مجمع عمومی فوق العاده برسد، لذا باید انتقال واحد تولیدی به هیئت حمایت از صنایع با رعایت تشریفات مذکور صورت گیرد و برای این انتقال، حضور اعضای هیئت مدیره کنونی شرکت یا واحد تولیدی الزامی است.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۳) پیشنهادی

به منظور اصلاح ماده (۳) پیشنهاد حضور نماینده قوه قضائیه و نیروی انتظامی در موقع تحویل واحد به مدیران منتخب هیئت حمایت از صنایع حذف گردد.

جدول ۴. بررسی ماده (۴) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳	متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
ماده (۴)	ماده (۴)
در کلیه موارد مذکور در این قانون اعم از اینکه مربوط به قبل یا بعد از تصویب این قانون باشد. هیئت حمایت از صنایع بلافاصله پس از اتخاذ تصمیم در خصوص لزوم اداره موقت کارخانه و تأسیسات مربوط و اموال متعلق به کارخانه را با حضور نماینده دادستان و نماینده شهربانی یا ژاندارمری محل به مدیر یا مدیران منتخب خود برای اداره موقت تحویل خواهد داد. در این مورد حضور مدیر یا مدیران یا نماینده صاحبان سهام بلامانع است و مدیران شرکت یا صاحبان سهام می‌توانند از دادستان محل رونوشت صورت مجلس تحویل کارخانه را دریافت دارند. تصمیم هیئت قطعی و لازم‌الاجراست و فقط به تقاضای وزرای اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی در همان هیئت قابل تجدیدنظر خواهد بود و هیئت در کلیه اقداماتی که برای اداره موقت کارخانه ضرورت پیدا می‌کند نظارت خواهد داشت.	در دوره اداره موقت هیچ‌گونه اقدامی که موجب تعطیل واحد تولیدی و صنعتی بشود بدون موافقت هیئت حمایت از صنایع مجاز نیست. تبصره «۱» - در صورت تشخیص هیئت حمایت از صنایع مبنی بر ضرورت اجرای طرح اصلاح ساختار اقتصادی (به منظور پیشگیری از تعطیلی و بیکاری کارگران) و مساعدت در تداوم و استمرار حیات اقتصادی واحد مربوطه اجرای این‌گونه طرح‌ها توسط هیئت حمایت از صنایع بلامانع است. تبصره «۲» - در دوره اداره موقت در صورتی که میزان بدهی‌های واحد تولیدی و صنعتی بیش از دارایی‌های آن باشد و بنا به تشخیص هیئت حمایت از صنایع امکان پرداخت بدهی‌ها توسط واحد میسر نباشد این هیئت می‌تواند دارایی‌های واحد را به فروش رسانده و منابع حاصل را در قالب ماده (۱۴۱) قانون تجارت در اختیار نماینده قوه قضائیه قرار دهد. خریداران واحد مذکور می‌بایست تداوم تولید واحد مذکور را حفظ نمایند.

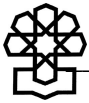
بیژن بیدآباد: موضوعات مطرح شده در مواد (۴)، (۵) و (۶) پیشنهادی در قوانین کار و تجارت، به خصوص ماده (۱۴۳) قانون کار و (۱۴۱) قانون تجارت، به شکل کامل‌تری تصریح شده است. لذا پیشنهاد می‌شود موارد مذکور حذف گردند.

سیدجعفر سجادی: پیشنهاد می‌شود تبصره «۲» ماده (۴) به صورت زیر تصحیح گردد: «در دوره اداره موقت، هرگاه میزان بدهی‌های واحد تولیدی و صنعتی بیش از دارایی‌های آن باشد و بنا به تشخیص «هیئت حمایت از صنایع» امکان پرداخت بدهی‌ها توسط واحد مزبور مقدور نباشد، این هیئت نسبت به انحلال شرکت تحت شمول مقررات ماده (۱۴۱) قانون تجارت اقدام کند».

انجمن مدیران صنایع: ماده (۴) پیشنهادی دارای دو تبصره شامل اجرای طرح ساختار اقتصادی و اجرای ماده (۱۴۱) قانون تجارت است که انجام آنها از سوی مدیران موقت مشکلاتی را برای صاحبان سرمایه به وجود خواهد آورد. هرگاه به هنگام واگذاری واحد تولیدی به هیئت حمایت از صنایع، اگر واحد مذکور مشمول ماده (۱۴۱) قانون تجارت بود می‌بایست این اقدام توسط مدیران و صاحبان اصلی شرکت صورت گیرد. چون اجرای ماده (۱۴۱) قانون تجارت نیازمند تشریفات قانونی است که باید اجرا گردد.

دفتر حقوقی: تبصره «۲» ماده (۴) دارای اشکال است و می‌باید متناسب با مقررات ورشکستگی تنظیم شود. چون اولاً اگر کارخانه با توقف از تأدیه دیون مواجه شود و ثانیاً اموال و دارایی‌های او قادر به پرداخت دیون نباشد، کارخانه ورشکسته شده است و به همین دلیل احاله موضوع به ماده (۱۴۱) قانون تجارت دارای اشکال حقوقی است. هیئت حمایت از صنایع در دو حالت می‌تواند از اختیارات این تبصره استفاده کند؛ اول اینکه وقتی کارخانه ورشکسته شده، هیئت با طلبکاران قرارداد ارفاقی امضا

کند؛ دوم اینکه در صورتی که کارخانه در قالب شرکت ورشکسته شد، باید منحل گردد و مراحل تصفیه آن صورت گیرد مگر اینکه «هیئت حمایت از صنایع» به نحوی رضایت طلبکاران را جلب نماید.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۴) پیشنهادی

پیشنهاد می‌شود تبصره «۲» ماده (۴) به صورت زیر تصحیح گردد:

«در دوره اداره موقت، هرگاه میزان بدهی‌های واحد تولیدی و صنعتی بیش از دارایی‌های آن باشد و بنا به تشخیص «هیئت حمایت از صنایع» امکان پرداخت بدهی‌ها توسط واحد مزبور مقدور نباشد، این هیئت باید موضوع ورشکستگی واحد را اعلام و تحت قانون تجارت مراتب طی گردد».

جدول ۵. بررسی ماده (۵) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
ماده (۵)	ماده (۵)
استفاده از محصول یا درآمد نقدی واحد تولیدی و صنعتی برای پرداخت دیون سابق و مورد مطالبات کارکنان و کارگران کارخانه و همچنین در مورد مطالبات معوقه مربوط به تهیه مواد اولیه‌ای که در موقع تحویل واحد تولیدی و صنعتی به صورت ماده اولیه یا محصول موجود می‌باشد، مجاز خواهد بود.	در دوره اداره موقت هیچ‌گونه اقدامی که موجب تعطیل کارخانه بشود بدون موافقت هیئت حمایت از صنایع مجاز نیست.

انجمن مدیران صنایع: در مواد (۵ و ۶) که سخن از پرداخت دیون واحد است، عمدتاً به مطالبات کارگران بابت مزد و حقوق و در بخشی نیز به خرید مواد اولیه اشاره شده است. هرچند مطالبات کارگران جزء دیون ممتازه است، ولی پرداخت سایر دیون نیز از اهمیت زیادی برخوردار است و تداوم وجود این بدهی‌ها ممکن است موجب اجرای ماده (۱۴۱) قانون تجارت گردد.

دفتر حقوقی: ماده (۵) پیشنهادی به اصلاح بخشی از ماده (۶) قانون مصوب ۱۳۴۳ پرداخته، اما آن را دچار اشکال کرده است به نظر می‌رسد ماده (۶) قانون فعلی دقیق‌تر است زیرا ماده (۵) پیشنهادی با مقررات ورشکستگی تعارض دارد. ولی ماده (۶) فعلی صرفاً برخی از دیون را به عنوان دیون ممتازه معرفی کرده است.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۵) پیشنهادی

ماده (۵) پیشنهادی در حقیقت ماده (۶) قانون فعلی را اصلاح و فقط به جای کلمه کارخانه از عبارت «واحد تولیدی و صنعتی» استفاده کرده است بنابراین ماده (۵) پیشنهادی مورد قبول است.

جدول ۶. بررسی ماده (۶) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
ماده (۶)	ماده (۶)
هیئت حمایت از صنایع از طریق واحدهای تحت پوشش در موارد مذکور در این قانون مجاز است قراردادهای لازم را با مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و یا خصوصی به منظور تأمین اعتبار مورد نیاز برای اداره موقت واحدهای مشمول منعقد نماید.	استفاده از محصول یا درآمد نقدی کارخانه برای پرداخت دیون سابق در مورد مطالبات کارکنان و کارگران کارخانه و همچنین در مورد مطالبات معوقه مربوط به تهیه مواد اولیه‌ای که در موقع تحویل کارخانه به صورت ماده اولیه یا محصول موجود می‌باشد مجاز خواهد بود.
تبصره «۱» - هرگاه هیئت مقتضی بداند می‌تواند وجوه دریافتی موضوع ماده (۶) را همراه با کارمزد آن پس از وضع هزینه‌های عادی و جاری (مطالبات کارگران و کارکنان) مقدم بر سایر بدهی‌های واحد اعم از ممتاز و غیر آن و قبل از خاتمه عملیات اجرایی یا تصفیه امور ورشکستگی یا تعیین تکلیف نهایی از منافع واحد و سایر اموال و دارایی‌های موجود پرداخت نماید.	

بیژن بیدآباد: به دلیل تصریح کامل ماده (۶) پیشنهادی در مواد (۱۴۳) قانون کار و (۱۴۱) قانون تجارت و جلوگیری از تداخل در قوانین، ماده مذکور حذف گردد.

انجمن مدیران صنایع: توضیح راجع به ماده (۶) پیشنهادی در قسمت بررسی ماده (۵) پیشنهادی به صورت مشترک آمده است.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۶) پیشنهادی

در ماده (۶) پیشنهادی هدف اخذ تسهیلات مالی به منظور اصلاح ساختار مالی شرکت یا واحد تولیدی و صنعتی است اما در مورد برگشت این منابع و تسهیلات دریافتی سکوت اختیار کرده است. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود ماده (۷) قانون فعلی که کامل‌تر و جامع‌تر از ماده (۶) پیشنهادی است، جایگزین آن گردد.

جدول ۷. بررسی ماده (۷) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳	متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
ماده (۷)	ماده (۷)
هیئت حمایت از صنایع در موارد مذکور در این قانون می‌تواند با مؤسسه اعتباری دولتی یا خصوصی یا سازمان برنامه قراردادهای لازم به منظور تحصیل اعتبار مورد نیاز برای اداره موقت کارخانه‌هایی که مشمول مقررات اداره موقت می‌شوند منعقد نماید و وجوه مذکور به ضمیمه بهره متعلق به آن پس از وضع هزینه‌های عادی و جاری از جمله مطالبات کارگران و کارکنان مقدم بر هر نوع بدهی دیگر کارخانه اعم از ممتاز یا غیر آن و قبل از خاتمه عملیات اجرایی یا تصفیه امور ورشکستگی یا تعیین تکلیف نهایی در هر موقع که هیئت مقتضی بداند از منافع کارخانه و سایر اموال و دارایی آن قابل پرداخت و برگشت خواهد بود.	اداره موقت واحدهای مشمول حداکثر ۲ ساله بوده و پس از پایان این دوره هیئت درخصوص تعیین تکلیف نهایی واحد اعم از واگذاری به صاحبان سهام، فروش یا اعلام ورشکستگی و تصفیه اقدام نماید.

بیژن بیدآباد: ماده (۷) پیشنهادی، هر ساله هزینه‌های جاری و مخصوصاً هزینه‌های پرسنلی بر صاحبان واحد ورشکسته اضافه می‌کند. این امر باعث می‌شود که بدهی‌های بنگاه بیشتر هم گردد. این موضوع برای ماده (۸) پیشنهادی نیز صادق است.

انجمن مدیران صنایع: پیشنهاد می‌شود که موضوع تحصیل اعتبار و تسهیلات به کمک «هیئت حمایت از صنایع» قبل از واگذاری واحد صورت پذیرد تا مشکلات مالی واحد حل شود و نیازی به اداره موقت کارگاه به وسیله مدیران جدید نباشد.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۷) پیشنهادی

باتوجه به زمان‌بر بودن اصلاحات ساختاری و مالی ماده (۷) پیشنهادی مورد قبول است، اما بهتر است با ماده (۹) پیشنهادی ادغام و بند «۲» آن نیز حذف گردد.

جدول ۸. بررسی ماده (۸) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳	متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع
ماده (۸)	ماده (۸)
در صورتی که هیئت ظرف شش ماه از تاریخ شروع به اداره موقت به جهات فنی یا اقتصادی ادامه فعالیت کارخانه‌ای را خلاف مصلحت تشخیص دهد باید پانزده روز قبل از تاریخی که برای تعطیل کارخانه‌ای را در نظر می‌گیرد و مراتب را از طریق وزارت اقتصاد و برای اتخاذ تصمیم به هیئت وزیران گزارش دهد.	در صورتی که هیئت ظرف حداکثر یکسال از تاریخ شروع به اداره موقت، به جهات فنی یا اقتصادی ادامه فعالیت واحد تولیدی و صنعتی را خلاف مصلحت تشخیص دهد باید نسبت به انحلال و اعلام ورشکستگی و تصفیه اقدام نماید.
	تبصره «۱» — هیئت موظف است ۳۰ روز قبل از تاریخی که برای تعطیل واحد در نظر می‌گیرد مراتب را به وزارت کار و امور اجتماعی اعلام نماید.

بیدآباد: پیشنهاد راجع به ماده (۷) برای ماده (۸) نیز صادق است.

سیدجعفر سجادی: پیشنهاد می‌شود ماده (۸) به صورت زیر تصحیح گردد: «در صورتی که هیئت در بدو شروع کار متوجه گردد که میزان بدهی‌های شرکت بیش از دارایی‌ها و کمتر از ۲ برابر مجموع کل دارایی‌ها پس از تجدید ارزیابی دارایی‌ها باشد، به منظور حمایت از واحد تولیدی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظف هستند بدهی خود را تبدیل به سهام نموده و ساختار بدهی‌ها به گونه‌ای تصحیح گردد تا مجموع بدهی‌ها به ۵۰ درصد از مجموع دارایی‌ها تبدیل گردد. همچنین چنانچه میزان بدهی‌های واحد تولیدی و صنعتی در بدو کار هیئت حمایت از صنایع بیش از ۲ برابر سرمایه باشد، شرکت باید منحل گردد.

انجمن مدیران صنایع: افزایش مدت فعالیت مدیران موقت از شش ماه به یک سال ضرورت ندارد. چون باتوجه به وضعیت شرکت و شاخص‌های مالی آن به سرعت می‌توان تشخیص داد که ادامه فعالیت واحد توجیه دارد یا خیر. از طرفی دیگر با طولانی شدن زمان اداره موقت، مقادیر زیادی هزینه مزد و پاداش و... به واحد تحمیل می‌کند و در نهایت نیز منحل می‌گردد. همچنین لازم به ذکر است که مسئله انحلال و ورشکستگی دو موضوع متفاوت است که در قانون تجارت نیز تصریح شده است.

جمع‌بندی نقطه نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۸) پیشنهادی

پیشنهاد می‌شود ماده (۸) پیشنهادی به صورت زیر تصحیح گردد: «در صورتی که

هیئت ظرف شش ماه از تاریخ شروع اداره موقت پی ببرد که میزان بدهی‌های شرکت بیشتر از دو برابر سرمایه شرکت باشد نسبت به انحلال شرکت اقدام نماید». **تبصره «۱» -** پیشنهادی نیز به صورت زیر تصحیح گردد: «... مراتب را به وزارت صنایع و معادن، اقتصاد و وزارت کار و امور اجتماعی اعلام نماید».

جدول ۹. بررسی ماده (۹) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
ماده (۹)	ماده (۹)
پایان دوره اداره موقت هر یک از واحدهای تولیدی و صنعتی مشمول این قانون در هر نوبت و هر مورد با رعایت موارد ذیل و اجرای ماده (۱۰) از طرف هیئت تعیین تکلیف می‌شود.	پایان دوره اداره موقت هر یک از کارخانه‌های مشمول این قانون در هر نوبت و هر مورد با رعایت شقوق ۱، ۲، ۳ و ۴ این ماده و اجرای ماده (۱۰) از طرف هیئت تعیین می‌شود.
۱. در مورد توقیف و یا توقف پس از تعیین تکلیف قطعی مالکیت واحد تولیدی و صنعتی در جریان عملیات تصفیه یا پایان آن.	۱. در مورد توقیف پس از تعیین تکلیف قطعی مالکیت کارخانه در جریان عملیات تصفیه یا پایان آن.
۲. در مورد عدم صلاحیت و یا عدم توانایی مالکان و یا مدیران واحد تولیدی و صنعتی پس از رفع موجبات به تشخیص هیئت حمایت از صنایع.	۲. در مورد تأمین کارخانه پس از رفع موجبات تعطیل ناشی از تأمین
۳. در مورد فوت یا حجر پس از رفع موجبات تعطیل ناشی از فوت یا حجر.	۳. در مورد فوت یا حجر پس از رفع موجبات تعطیل ناشی از فوت یا حجر.
۴. در مواردی که به شرح مذکور در جزء ۴ بند «الف» ماده (۲) اجرائیه صادر شده باشد. پس از اطلاع هیئت از پرداخت طلب موضوع اجرائیه یا تنظیم سند قطعی انتقال.	۴. در مواردی که به شرح مذکور در ماده (۳) اجرائیه صادر شده باشد پس از اطلاع هیئت از پرداخت طلب موضوع اجرائیه یا تنظیم سند قطعی انتقال.

بیژن بیدآباد: بند «۲» ماده (۹) پیشنهادی به منزله دخالت در امور مالکیت افراد بوده و مخالف صریح اصول ملت در قانون اساسی است.

انجمن مدیران صنایع: مواد (۹ و ۱۰) پیشنهادی امری تعلیق به محال است؛ زیرا واحد تولیدی با تمام مشکلات موجود چگونه می‌تواند ظرف دو سال به رونق دست یابد و اعتبارات مصرف شده برگشت داده شود و اگر مدیران آمادگی خود را برای اداره واحد تولیدی و ایفای تعهدات اعلام نمایند ولی عملاً اجرا نکنند؛ موضوع به کجا خواهد انجامید؟

دفتر حقوقی: درخصوص ماده (۹)، اولاً بهتر است با ماده (۷) لایحه ادغام شود و ثانیاً بند دوم آن حذف شود.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۹) پیشنهادی

پیشنهاد می‌شود که با ماده (۷) پیشنهادی ادغام و بند «۲» آن نیز حذف گردد.

جدول ۱۰. بررسی ماده (۱۰) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
ماده (۱۰)	ماده (۱۰)
در تمام موارد مذکور در ماده قبل هیئت موقعی اقدام به تحویل دادن کارخانه خواهد نمود که اعتبارات مصرف شده در دوره اداره موقت کارخانه برگشت شده باشد و یا هیئت احراز	در تمام موارد مذکور در ماده قبل هیئت موقعی اقدام به تحویل دادن کارخانه خواهد نمود که اعتبارات مصرف شده در دوره اداره موقت کارخانه برگشت شده باشد و یا هیئت احراز

متن پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع	قانون حمایت از صنایع مصوب سال ۱۳۴۳
باشد و یا هیئت احراز نماید که شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی مجاز در اداره بهره‌برداری به طریق اطمینان بخشی طلب هیئت را پرداخت خواهند کرد و به هر حال شخص یا اشخاص مزبور باید آمادگی خود را برای اداره کارخانه و ایفای تعهدات اعلام نموده باشند	باشد و یا هیئت احراز نماید که شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی مجاز در اداره بهره‌برداری به طریق اطمینان بخشی طلب هیئت را پرداخت خواهند کرد و به هر حال شخص یا اشخاص مزبور باید آمادگی خود را برای اداره کارخانه و ایفای تعهدات اعلام نموده باشند

بیژن بیدآباد: وجود ماده (۱۰) فقط باعث خواهد شد که هیئت مدیره هر کارگاه را عزل و مدیران خود را نصب نمایند.

انجمن مدیران صنایع: پیشنهادات راجع به ماده (۹) برای ماده (۱۰) نیز صادق است.

جمع‌بندی نقطه‌نظرات و ارزیابی راجع به ماده (۱۰) پیشنهادی

ماده (۱۰) پیشنهادی همان ماده (۱۰) قانون فعلی است که تنها عبارت «کارخانه»،

عبارت «واحد تولیدی و صنعتی» جایگزین شده است.

لازم به ذکر است که ارتباط با مواد (۱۱ تا ۱۴) پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع

نقطه‌نظرات خاصی ارائه نشده است.

جمع‌بندی نهایی

باتوجه به منسوخ شدن «قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳» در ماده (۱۰۲۸) لایحه تجارت و سازوکارهای بسیار مترقی، به‌هنگام و جامع لایحه تجارت در زمینه انحلال، ورشکستگی و بازسازی بنگاه‌های صنعتی مانند بهره‌مندی از حمایت‌های مالی، استمهال بدهی‌ها، تعلیق مطالبات و غیره، تحت پوشش قرار دادن وظایف و کارکردهای قانون مصوب ۱۳۴۲، مغایرت صریح پیشنهادهای الحاقی به لایحه با «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی» مبنی بر کاهش تصدی‌گری‌های دولت، رعایت حقوق مالکیت خصوصی و به‌منظور افزایش امنیت سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار؛ در درجه اول پیشنهاد می‌شود اصلاح قانون مذکور و بررسی مواد پیشنهادی کمیته حمایت از صنایع، از دستور کار مجلس شورای اسلامی خارج گردد، در غیر این صورت موضوع تا بررسی نهایی لایحه تجارت مسکوت باقی بماند.

گفتنی است که در صورت عدم پذیرش دو پیشنهاد فوق‌الذکر توصیه می‌شود موارد اصلاحی براساس جمع‌بندی نهایی نقطه‌نظرات موافقان و مخالفان لایحه به‌ترتیب پیشنهادی در متن گزارش با رویکرد حداقلی صورت پذیرد.

منابع و مأخذ

۱. جمع‌بندی جلسه کارشناسی برگزار شده در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۴.
۲. سامانه قوانین و مقررات، لایحه تجارت جلد اول و دوم، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۳. لوح حق، لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۴. لوح حق، قانون کار مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۶۹/۸/۲۹، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۰۸۴-۱

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۴۳»

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه صنعت)
تهیه و تدوین‌کنندگان: علی اصغر اژدری، سیدمسعود باقری
مدیر مطالعه: علی اصغر اژدری

ناظر علمی: محمدرضا محمدخانی

متقاضی: کمیسیون صنایع و معادن

همکار: مهدی عبدالملکی (دفتر حقوقی)

همکاران خارج از مرکز: —

اظهار نظرکنندگان خارج از مرکز: سیدجعفر سجادی، بیژن بیدآباد، علی‌ا... همدانی، علی‌اکبر صابری زفرقندی، علی‌اکبر معظمی، محمدرضا ستوده، محمود نجفی سهی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. صنعت

۲. حمایت

۳. کارخانه

۴. تعطیل

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۸۸/۵/۱۴

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۸۸/۵/۱۹

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۵/۲۰